

Ienākumu nevienlīdzība un nabadzība

Sociālās iekļaušanas politikas koordinācijas komitejas sēdes nr. 4

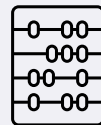
Ludmila Fadejeva

Krista Kalnbērziņa

Monētārās politikas pārvalde,
Latvijas Banka

14.12.2022

Ienākumu nevienlīdzība un nabadzība

Ienākumu nevienlīdzība, nabadzības
riskam pakļauto īpatsvars Latvijā un ES

Ietekmētās grupas

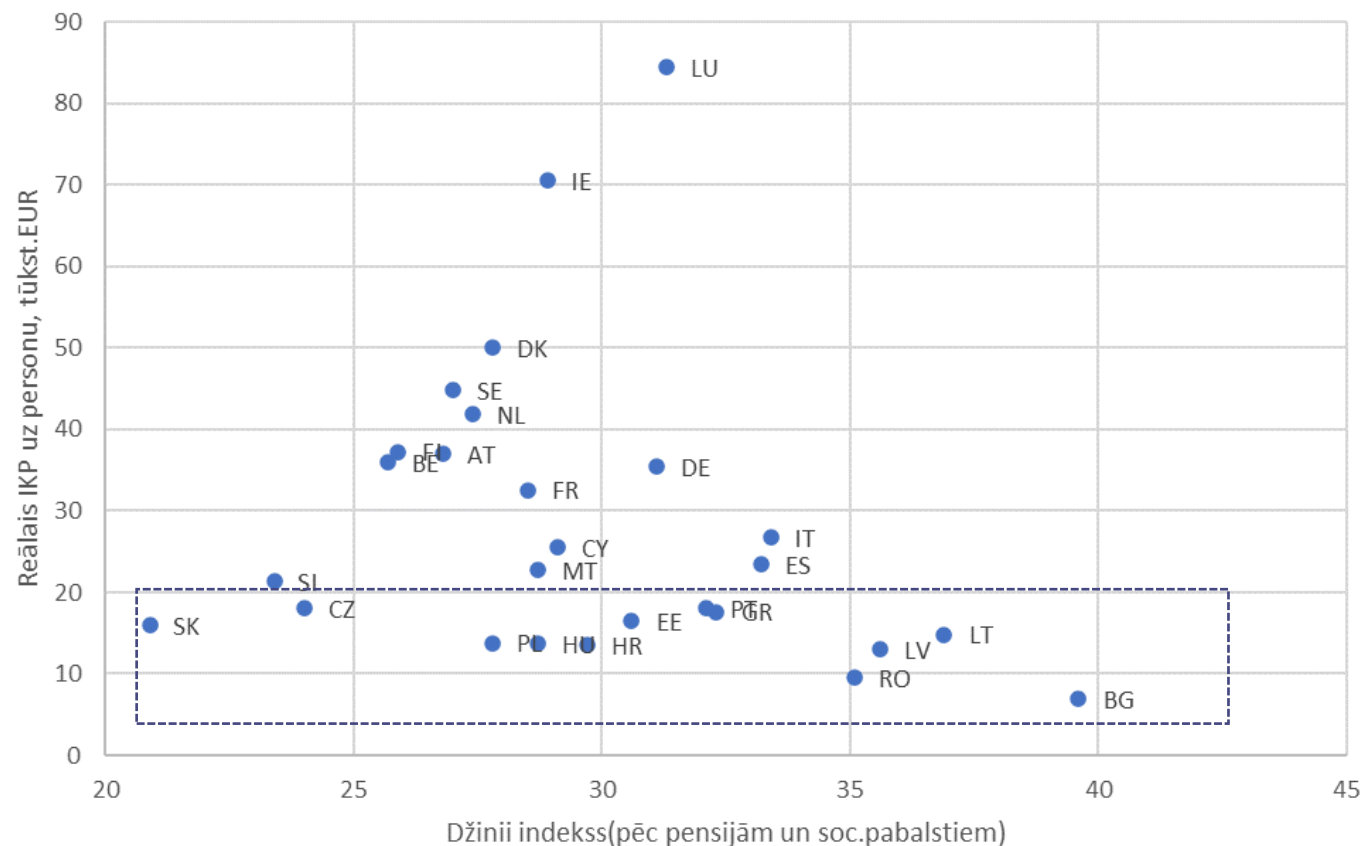
Mantotā nabadzība

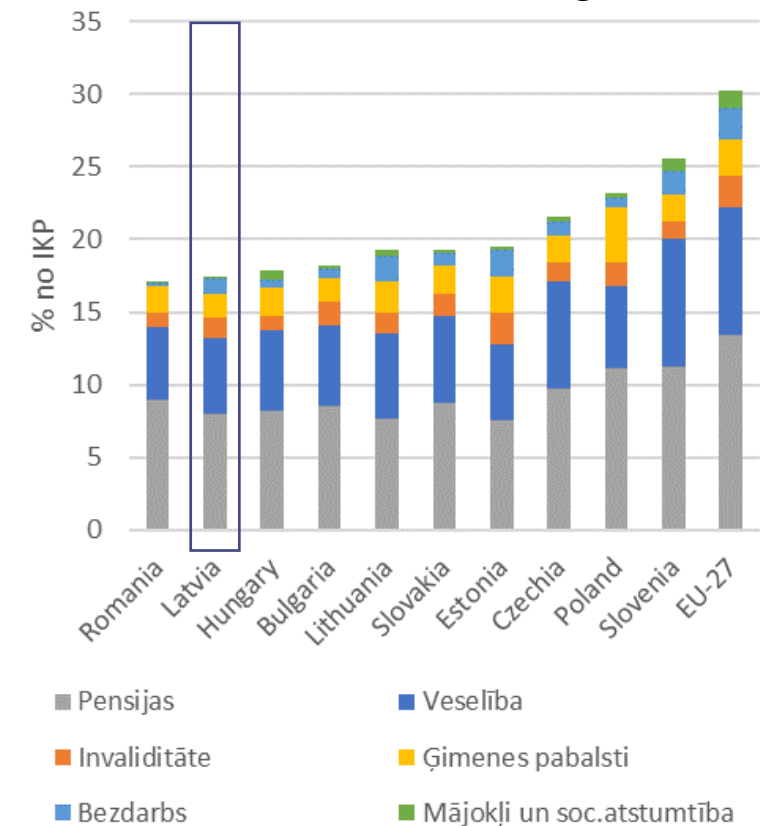
Politikas virzieni

Latvijā ienākumu nevienlīdzība ir salīdzinoši liela zemu ienākumu valstu grupā. Sociālie izdevumi pret IKP starp zemākajiem ES.

Džini indekss un reālais IKP uz vienu personu, 2021. gads

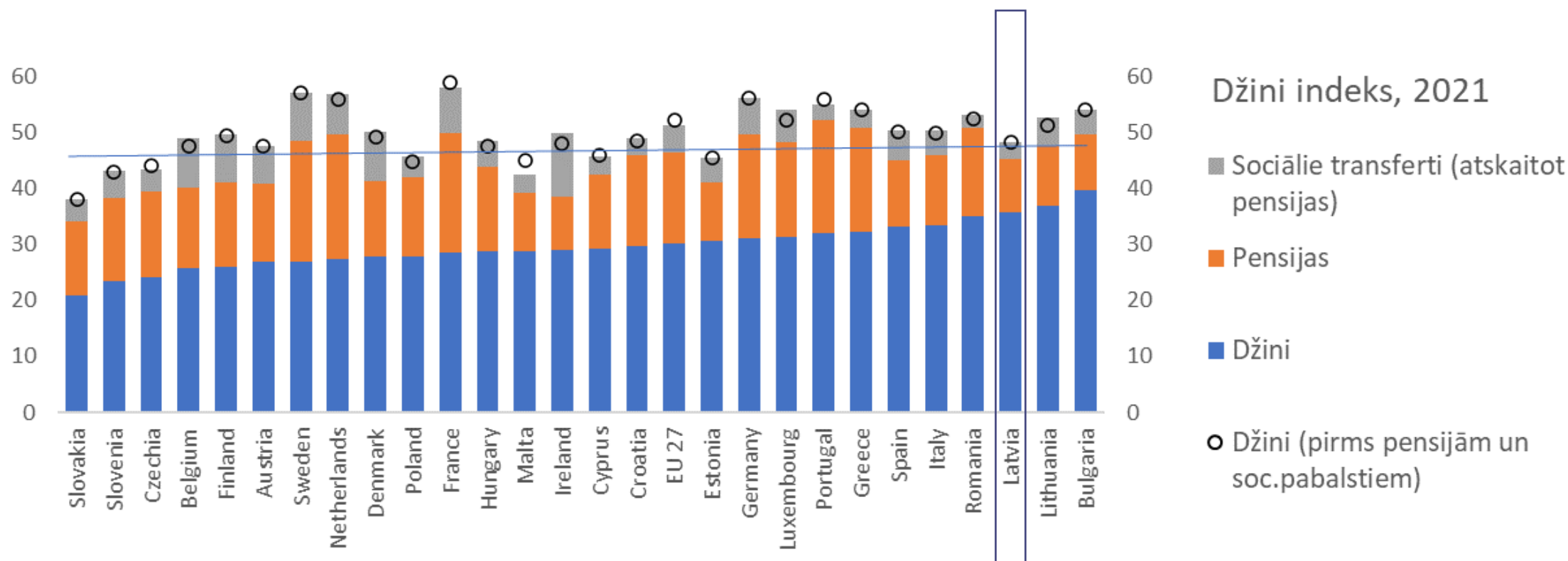

Sociālie izdevumi, 2020. gads

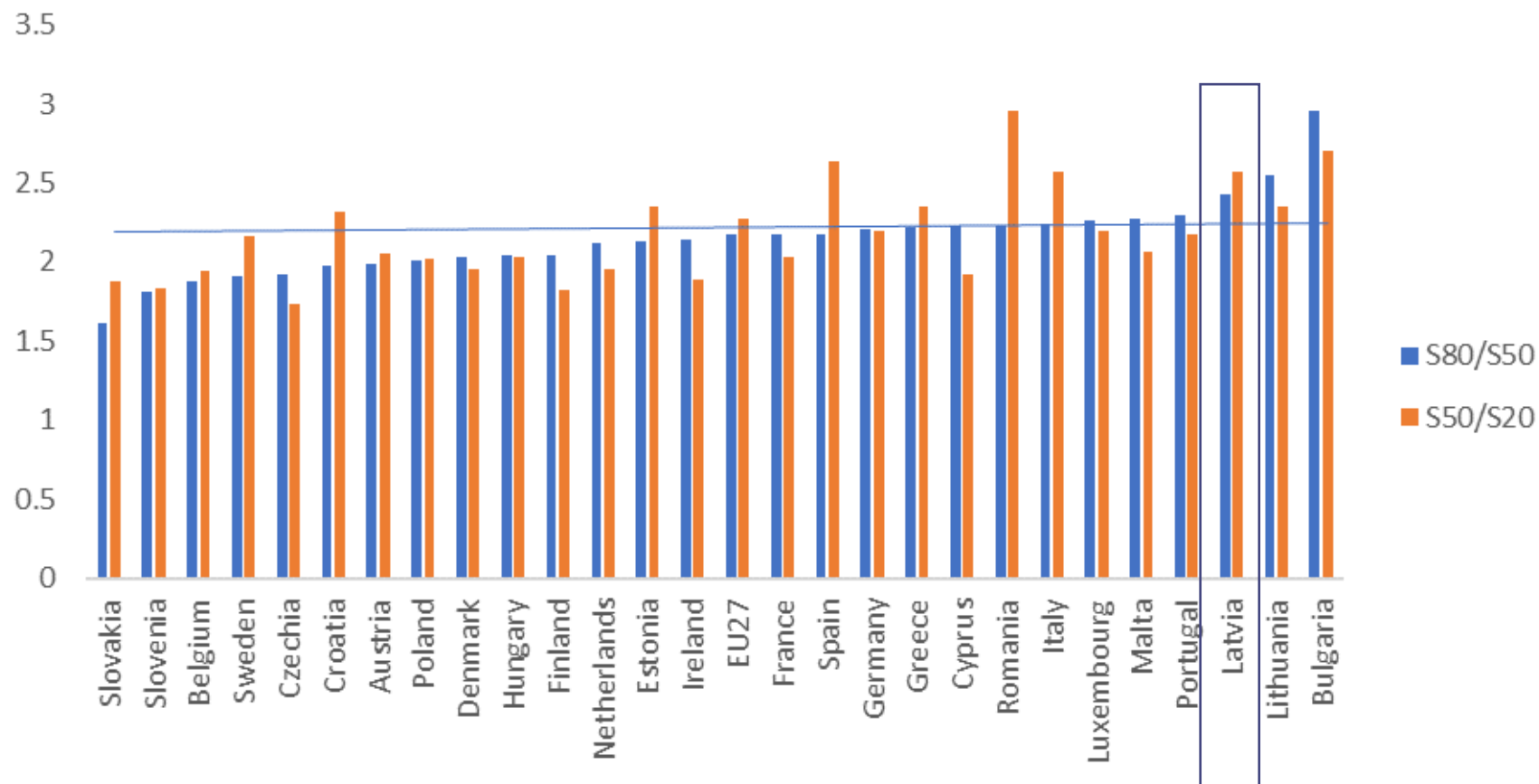
Sociāla sistēma salīdzinoši vāji palīdz ar ienākumu pārdali.

Ienākuma Džini bez un ar sociāliem transfertiem un pabalstiem

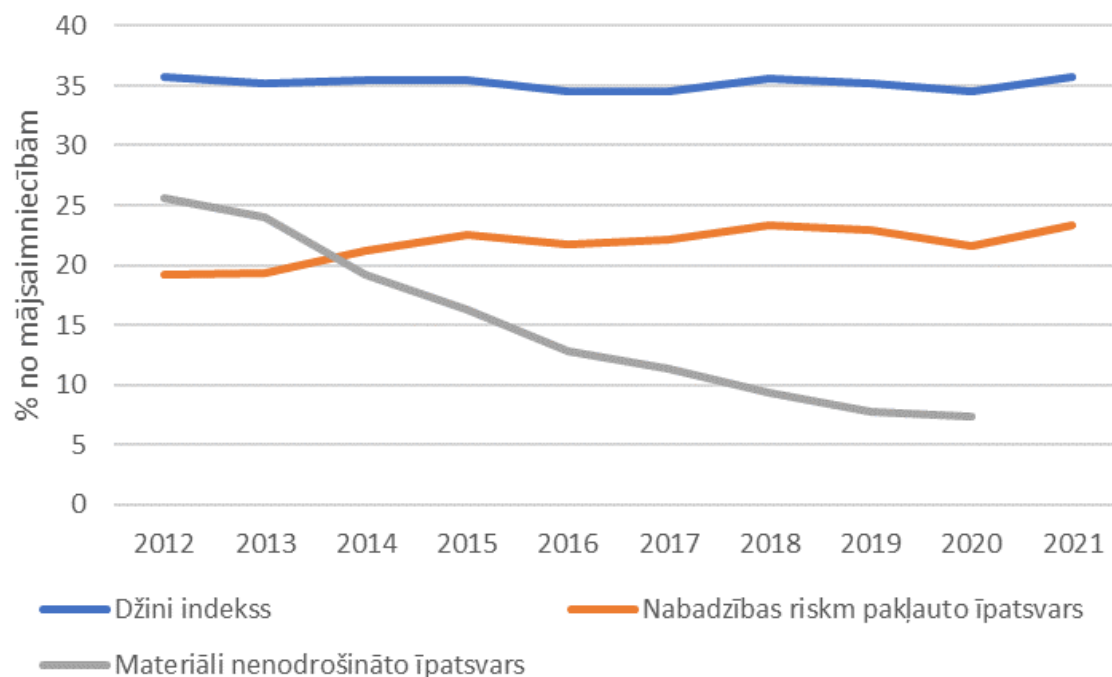
Latvijā atšķirība ienākumu sadalījumā ir izteiktākās nekā vidēji ES gan augstāku gan zemāku ienākumu galā.

Atšķirība starp S80/S20 un S50/S20 vidēji Eiropā un attiecīgajā valstī
(attiecība starp kopējo ienākumu augstākā vai zemākā ienākumu kvintilē pret vidējo līmeni)

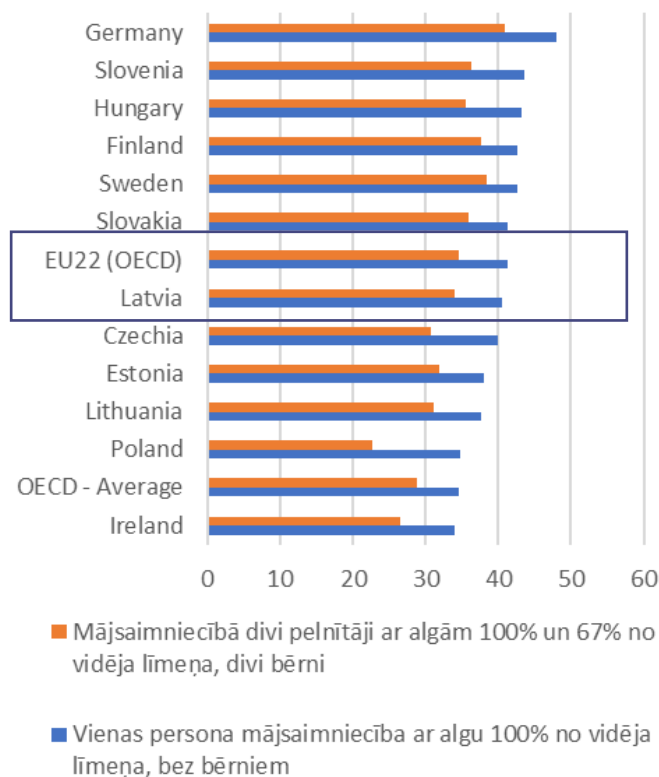
Neskatoties uz relatīvi nemainīgo ienākuma nevienlīdzību, izteiktā nabadzība samazinās. Nodokļu slogs Latvijā atbilst vidējam ES līmenim.

Dažādi nabadzības un nevienlīdzības rādītāji

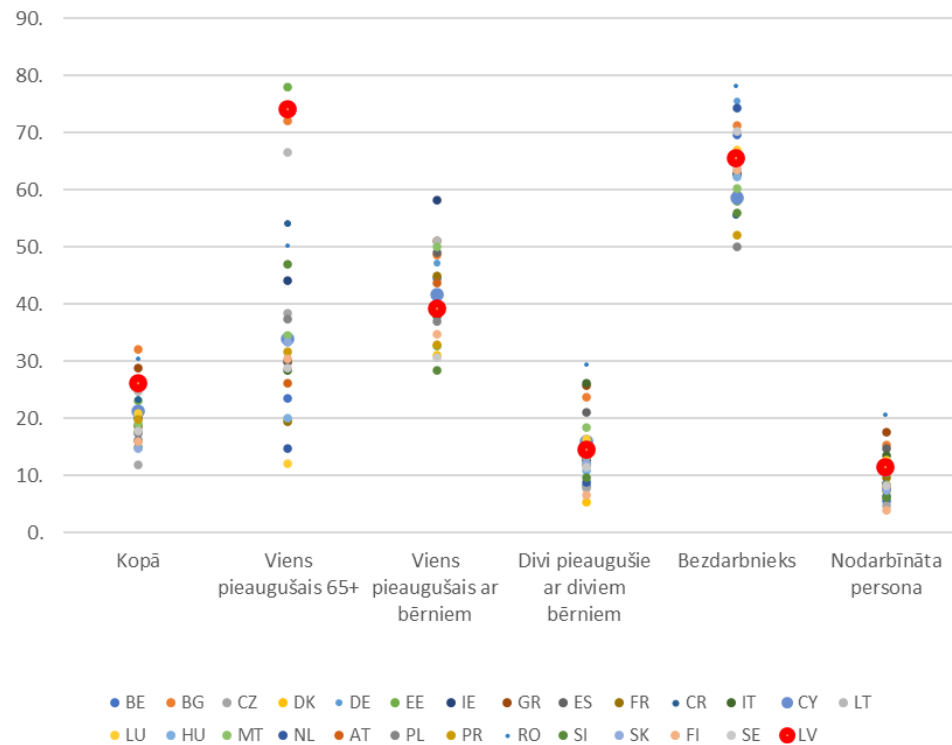
Nodokļu slogs

(% no darbaspēka izmaksām), 2021. g

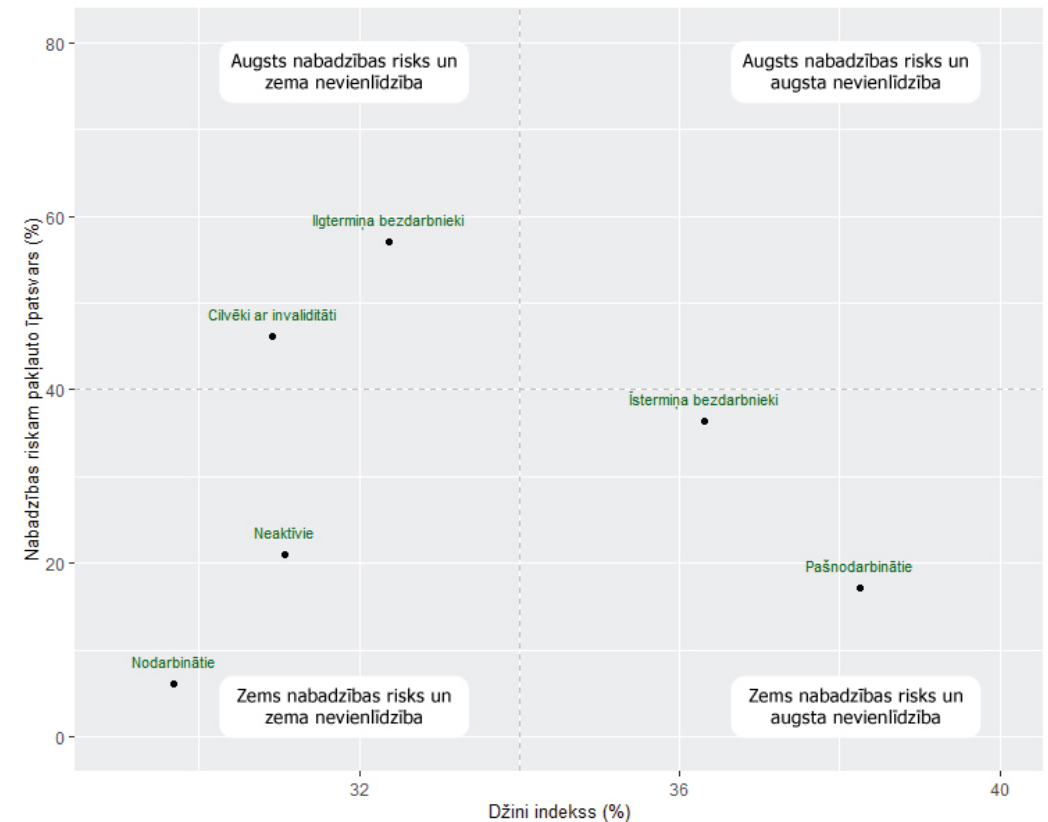

Latvijā nabadzības risks ir augstāks nekā vidēji ES nestrādājošo un pensionāru vidū. Katrs otrais cilvēks ar invaliditāti un ilgstoši bez darba esošs ir pakļauts nabadzības riskam.

Nabadzības riskam pakļauto īpatsvars, 2020

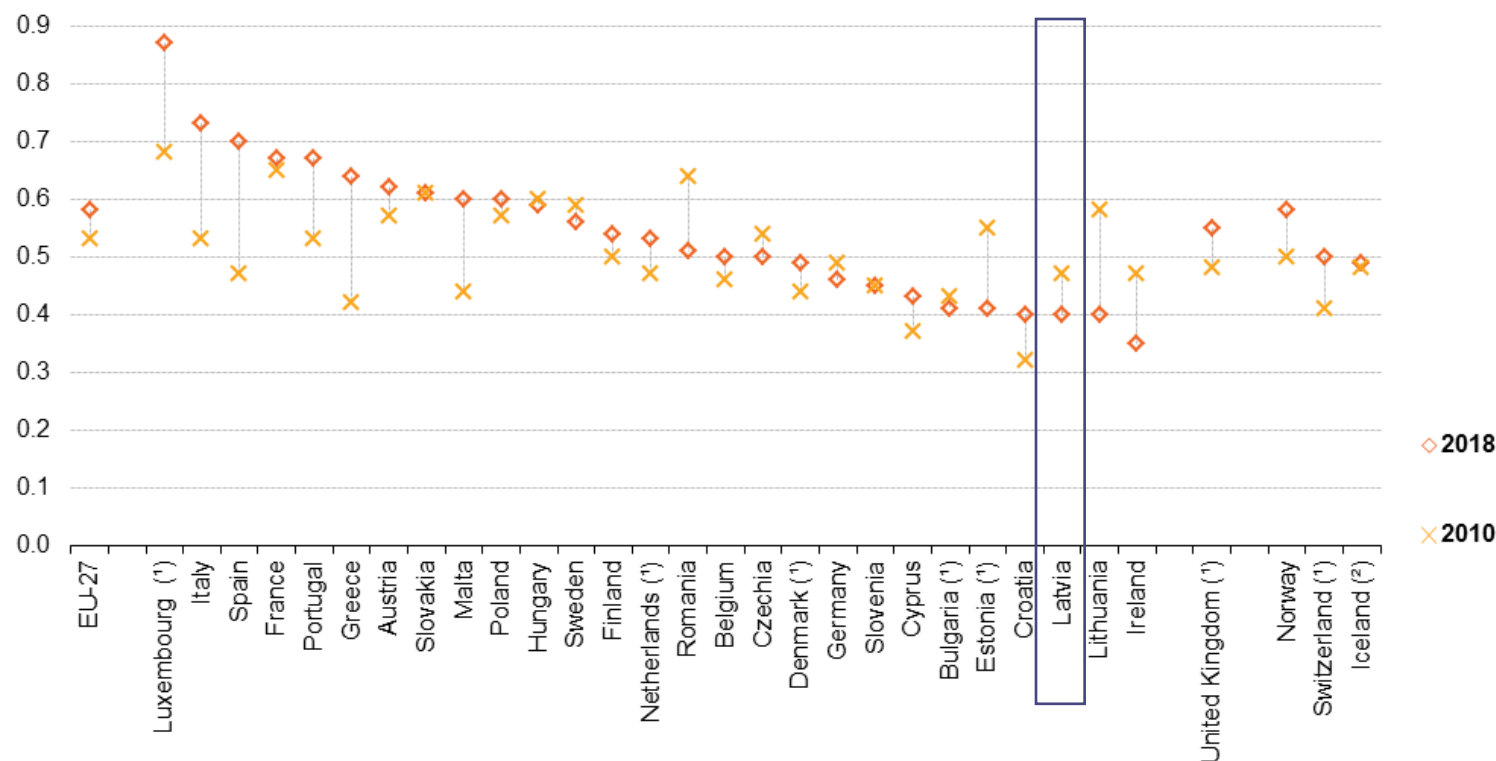
Nabadzības riskam pakļauto īpatsvars un iekšgrupu Džini indekss Latvijā, 2021. gads

Var gaidīt, ka arī turpmāk būs izteikta atšķirība pensionāru un nodarbināto ienākumos (ja cilvēki neveiks papildus uzkrājumus vecumdienām)

Ienākumu mediāna
personām vecumā 65-
74 pret ienākumu
mediānu personām
vecumā 50-59

Aizstāšanas koeficients, 2010 un 2018 (attiecība)

Note: the aggregate replacement ratio is defined as median individual pension income for the population aged 65-74 years relative to median individual earnings from work for the population aged 50-59 years, excluding other social benefits.

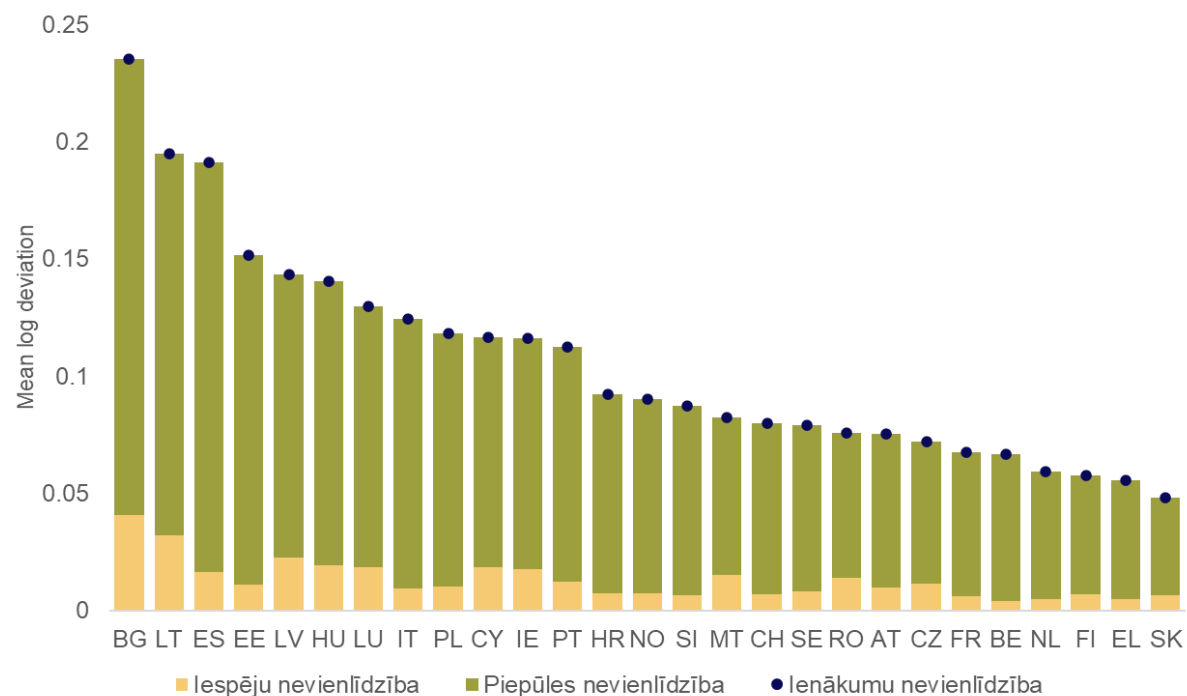
(*) Break in series.

(*) 2017.

Source: Eurostat (online data code: ilc_pnp3)

Iespēju nevienlīdzība bērībā izskaidro vidēji 11% no ienākumu nevienlīdzības ES. Latvijā tas ir aptuveni 16% . Tāpēc būtiski uzlabot pakalpojumu pieejamību, kas nodrošina vienādas iespējas cilvēkiem realizēt savu potenciālu.

Ienākumu nevienlīdzības sadalījums iespēju nevienlīdzībā un
piepūles nevienlīdzībā

**Politikas jomas, kas samazina
iespēju nevienlīdzību:**

- ✓ Piekļuve izglītībai
- ✓ Pieejama bērnu aprūpe
- ✓ Dzimumu līdztiesība
- ✓ Labvēlīgi darba apstākļi
- ✓ Integrācijas politika

Daži aspekti ienākumu nevienlīdzības mazināšanai

Zemo ienākumu nodarbinātie

Instrumenti kā neapliekamais minimums un atvieglojums par apgādājamiem nevar būt pilnībā izmantoti, ja ienākumi ir zemi. Risinājums – pabalsti atvieglojumu vietā.

Pensionāri

Bāzes pensija mazo vecuma pensiju atbalstam ar iespējamo regresivitāti lielākām pensijām.

Zemo ienākumu ģimenes

Mājokļu pabalsts (līdzīgi pēdējiem mājokļa pabalsta risinājumam ar koeficientu 3).

Cilvēki ar invaliditāti

Sociālo pakalpojumu nodrošinājums ģimenēm, apmācības un nodarbinātības iespējas.